

א [פסחים כא.] מור נג.
חולין קל"ג. ט יבמות ק"ח.
א ז"ל ע"ג, ד' וצומים ל'
[צ"ל ר' שמעון]. ט [צ"ל ר' שמעון].
ו [צ"ל ר' יוחנן]. ו [צ"ל ר' יוחנן].

הגהות הב"ח
(א) גמ' מן היס דא"ל פל"ג

גליון הש"ס
גמ' וא"ל אפסרתני כווריי. עיין בנפלא"ש פ"ב דצ"מ ס"י מ: שם אדעתא דאריה. עיין צ"ב דף קל"ג ע"ג מוס' ד"ה פלג גלוני:

רבינו הגנאל

פירוש הכרעה כגון ב' חכמים חולקין ורובא... כדברי המכריע. אבל אם הוא הבא להכריע קטן מהן, כגון ר' י... וזו ומצאנו שהוא ר' יוסי הלמד ר' י' עקיבא, ור' עקיבא תלמיד ר' אליעזר, ור' אליעזר תלמו... וכאי תלמיד הלל, וזו אינה חלוקת הלל ר'... אלא... הלל... ר' ישמעאל משום ר' יוסי אבוי יבא להם שלישי... לפיכך... ופירש שם אמר ר' יוחנן מפי שמעון אמרתי... מפי חנני ובריה ומלאכי... הגא. ואם אמר לו אציל את שלך ותן לי דמי שלי חיוב ליתן לו. וא... אני כך. כדכתיב הו' שהיה בורח מבית האסורין והיתה מע... אין לו אלא שכרו. ודחיזן לה משום דלא הפסידו כלום... ולא... דער בשכרן] והעבירני נתן לו שכרו משלם. וא... אלו הדברים והוא העבירני ואתן לך דינר חיוב ליתן ואפסדתן. כך זה אמר לו ש... ששך נהר חמורו וחמורו חבירו. וסוגין דשמעתין, אילו הפסיד את שלו בידים להציל מן חבירו... כסתמא אם [לא התנה] עמו אין לו אלא שכרו. ואם פירש והתנה עמו, אפי' אפסידא דממלא... נתן לו דמי כולו [כאשר] פירש, וכל שכן א' הפסיד חבירו... להציל לו בידים... חבירו ועלה שלו מאילו מהו, מ' אמרין... רב ספרא... קדים רב ספרא [וחק] ביה בחמרה... הוא... מה מפיקין מיניה. מחני'. ששך נהר חמורו וחמורו חבירו. פיר' צליל סוגין דשמעתין, אילו הפסיד את שלו בידים להציל מן חבירו, כסתמא אם [לא התנה] עמו אין לו אלא שכרו. ואם פירש והתנה עמו, אפילו אפסידא דממלא נתן לו דמי כולו כאשר פירש וכל שכן אם הפסיד חבירו... לא שנו אלא שלא שרקו אבל שרקו אסור. פי' [עברו] [עירוב]. משפך חבל. פי' אלאחר. אמרו לו אין הכרעה שלישיה מברעת. הרע, כגון שני חכמים חולקין ובהן שורא שקול

הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

הספך הכל כולה ציחד: צדה ספך הכל דלדממני ליה לוג ציתא אחי ציה לדי תקלה: אין הכרעה שלישיה מברעת. טעם עממן אתה אומר ולא כדברי אחד מהן שניהם לא הזכירו ציה וצדה והיכי דמי הכרעה כגון אי ציה תני צ"ש צין טעמא

HebrewBooks.org ©Mozaamin Publishers. No commercial use allowed.

הספך הכל וב"ה אומרים תעשה זילוף אמר ר' ישמעאל ב"ר יוסי אני אכריע בבית תעשה זילוף ובשרה תשפך הכל איכא דאמרו בי"ש תעשה זילוף ובחדש תשפך הכל אמרו לו אין הכרעה שלישיה מברעת: אם אמר לו אציל את שלך וכו': אמאי וגימא ליה משמיה אני כך מי לא תניא ב"הרי שהיה בורח מבית האסורין והיתה מעבורת לפניו אמר לו טול דינר והעבירני אין לו אלא שכרו אלמא אמר ליה משמיה אני כך הכא נמי לימא ליה משמיה אני כך הא לא דמי אלא לסיפא ואם אמר לו טול דינר זה בשכרך והעבירני נתן לו שכרו משלם מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רמי בר חמא בצ"ד השולח דגים מן הים (ב) * וא"ל אפסדתני כוורי בוזא: ששך נהר חמורו וחמורו חבירו שלו יפה מנה וכו': וצריכא דאי אשמעינן קבייתא התם הוא דכי פירש יחייב ליה דמי כוליה משום דבידים קא פסיד אבל הכא דמבילא גימא אין לו אלא שכרו ואי אשמעינן סיפא הכא הוא דבסתמא אין לו אלא שכרו משום דמבילא אבל התם דבידים אימא אפילו בסתמא יחייב ליה דמי כולה צריכא בעא מיניה רב כהנא מרב ירד להציל ועלה שלו מאליו מהו א"ל דמשמיא רחמו עליה ר' הא דרב ספרא הוה קא אויל בשיירתא לוינהו ההוא ארי כל לילא קא א שדר ליה חמרא דחד מינייהו וקא אכיל כי מטא זמניה דרב ספרא שדר ליה חמרא ולא אכיליה קדים רב ספרא וכה ביה א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא למה ליה למיזכי ביה נהי דכי אפקריה * אדעתא דאריה אפקריה אדעתא דכ"ע לא אפקריה א"ל רב ספרא לרווחא דמבילתא הוא דעבד בעא מיניה רב מרבי ירד להציל ולא הציל מהו אמר לו וזו שאילה אין לו אלא שכרו והשוכר את הפועל דורמסקין

קטו.

לעשות זילוף אחר שיישן מעט ועוד יש מתוך דשאני הסס דכההיא גזירה ליכא הפסד כהן דכי היכי דהויה תרומה מעיקרא ה"נ הויה אחר שזורעה ולכן לכ"ע חיישין לתקלה אצל הכא דאיכא הפסד לגמרי שמשפך הכל איכא מאן דלא חייש לתקלה ולפי זה קשה דקאמר בפרק כל שעה (פסחים דף לג: וסא) מדליקין צפת וצמנן של תרומה שנטמאה ואמר רבא עלה משמיה דרבי יצחק בר מרמא אמר רב הונא לא שנו אלא פת אצל חייטין לא שמא יבא צפן לדי תקלה ורבי יוחנן אמר רפי' חייטין ומוקמינן לה בשליקתא ומאיסתא מכלל דרבי הונא אפילו בשליקתא ומאיסתא לא הוה שרי אלמא משום תקלה מפסדי ליה לכהן לגמרי וי"ל דלא פליגי דרב הונא לא איירי בשליקתא ושיאו נמי שרי בענין זה והשתא ליכא פסידא כיון דיכול לשלקו ולמאסו ולהחזיק צפן:

הכרעה שרישית. נראה לר"י עיקר כפ"ה דדעת ג' הוא דתנאי קמאי לא גילו דעתם שיש שום חילוק בין ציה לשה אצל ההוא דקולי מנליות ציה מדליקין (שבת דף כט. וסא ד"ה בין) הויה הכרעה דרבי אליעזר קאמר בין מן המוכן בין שלא מן המוכן טמא רבי יהושע אומר בין מן המוכן כו' טהור ר"ע אומר מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור וצריכא (שם דף לט: ט) כדילא חשיב ליה הכרעה אי לא משום דר"ע תלמיד הוה ועוד דלדר ציה ר"ע לגבי רבי יהושע וההיא דהתם לא ישתקף גופו בין צמנן בין צלון חשיבא הכרעה דתנאי קמאי גילו דעתם דשייך לפלוגי בין צמנן לצלון אצל הך דשמעתין לא גילו דעתם חשיב ליה הכרעה שלישיה וכן צמנן פ' כ"ג (דף נג. וסא ד"ה צ"ד) גבי ר"א אומר [וקיניס] הראשונים [מקלתן] הין אומרים חיי קב עלמות כו' התם נמי קרי ליה הכרעה שלישיה דתנאי קמאי לא גילו דעתם דשייך לפלוגי בין תרומה לקדשים

למיר ועשה פסח וצראשית הגז גבי ראשית הגז אין נוהג אלא במרובה וכמה מרובה צ"ש אומרים שמים צ"ה אומרים חמש רבי ישמעאל אומר ארבעה וקרי נמי התם (דף קל.) לרבי ישמעאל הכרעה שלישיה וזאתה הכרעה אין חשונה אפילו כדהכא דנוזיר דבהני צבירא ליה למכריע פלגא כמר ופלגא כמר אצל התם לא ס"ל לא כמר ולא כמר והא דפריך בכל הני והא הכרעה שלישיה אין הכרעה ה"מ למיפך תלמיד הוא ואין הלכה כהכרעה תלמיד אצל עדיפא קפריך דלאו הכרעה היא כלל ואורי' הא דתניא צבירא מצרכין (ברכות דף מג:) צש"א מצרך על השמן ואח"כ על ההדס וצ"ה אומרים מצרך על ההדס תחילה וקאמר רש"ב אי אכריע שמו זכינו לריחו ולסיכתו הדס לא זכינו אלא לריחו הלכך שמו עדיף וקאמר רבי יוחנן צמנא הלכה כדברי המכריע לא שייכא ההיא הכרעה לשאר הכרעות שהצאתי דלא סבירא ליה פלגא כמר ופלגא כמר אלא דמפרש טעמא דחד מינייהו וס"ל כותמיה לגמרי וכן בכל מקום שאם תנא אחד יצבור כתנא אחר לא יקרא צך מכריע תדע מדאליטריך ר' יוחנן עלה למימר הלכה כדברי המכריע אע"ג דליהו גופיה כר אמר צירה (שבת דף טז:) כל מקום שאתה מולא שנים חלוקים ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע ע"מ דודאי רב שיכא לההיא הכרעה לפי ש צהתא אלא מפני הכרעה דרבי צ"ש על דברי צ"ה ור"ת פי' הכרעה שלישיה דור שלישיה כולומר תלמיד אתה ואין זו הכרעה כדאמר ר"ע תלמיד הוה וה"נ הוה מ"ל דור שני דהיינו נמי תלמיד אלא כך היה המעשה וצמנן (דף נג.) דקרי ליה הגמרא לצ"ד של אחרים הכרעה שלישיה לישנא דהך צרייתא דהכא נקט ור"ת צ"פ' דפסחים (דף יג.) גבי ר' מאיר אומר אוכלין כל חמש רבי יהודה אומר אוכלים כל כו' ר"ג אומר חולין אוכלין כל ארבע ותרומה כל חמש וקאמר בגמרא ר"ג לאו מכריע הוא דטעמא דנפשיה קאמר ולפי' הקו' ניחא אלא לפי' ו"ת אמאי לא מכריע הוא והא לאו תלמיד הוה וי"ל דלאו מכריע הוא דלא עלייהו קאי שלפניהם היה ופ"ה נראה ל"ה עיקר וי"מ הכא טעמא דמשפך משום דריחא מילתא היא ואסור לזוף משום דהו כשתיה ולא משום חשך תקלה ואין נראה דל"כ לא הו רבי ישמעאל משום טעמא דנפשיה קאמר דקמאי לא איפליגי צמנא בתקלה ואין להקשות לפי ש לא צבירא ליה (ע"ז דף ק.) גבי צת תיבא ריחא מילתא היא לימא דלמך כר"מ אמאי לא מייחא נמי התם אפילו צבירא דלכ"י ורבא פלוגתא דצ"ש וצ"ה דהכא איכא למימר דלכ"י א"ש כצ"ה ומורו דר"ח מילתא היא ליחשב הנאה והתם לענין איסור הנאה יין נסך איירי ודוקא לענין תרומה טמאה הכל המותרת בהנאה ריחא לאו מילתא ליחשב כשתיה ואע"ג דמייחא התם היא דתגור שהסיקו בזמון של תרומה והיא דהרודה פת חמה והניחה ע"פ חצית של יין של תרומה התם ודאי אי ריחא מילתא ואסור בהנאה יש לנו כמו כן לאסור הפת לאכול לורים שנקלט מן הכמון או היין של תרומה אצל ריחא לחודיה כגון צת תיבא וזילוף לא הו כשתיה ומותר בתרומה: [וע' מוס' ע"ז סו: ד"ה אמר רבנן:] אדעתא דאריה אפקריה כו'. לא דמי להא דאמר צאלו מציאות (צ"מ ד' כד.) המזיל מן הארי ומן הדוב כו' הרי הוא שלו מפני שהצבילס מתיאשים מהן דהתם ודאי שהארי צא לטרוף כדמשמע המזיל מן הארי מתיאש לגמרי אצל הכא הארי היה עומה והיה מלוא אותם לשמור בהמותיהם מחיות וליסטים רק שהיו נוטנים לו לאכול חמור בכל לילה ואפשר שפעמים היה שבע ולא אכיל הלכך אין מפיקר אלא אדעתא דלכ"י ליה אריה והא לא אכיל ליה

לכ"י להביא

עין משפט
נר מצוה

פ"ח א מ"י פ"ב מהל' תרומות ה"י ב' ב' מ"י פ"ב מהל' גולה וצריכה הל' ז סגמ עשין עד טו"ש ח"מ ס"י רבא סעי' ז: צ ד מ"י שם הל' ג טו"ש"ש שם סעי' ג: צא ה מ"י שם הל' ד טו"ש"ש שם סעי' ד: צב ו מ"י פ"ט מהל' שבתות הל' ז עיין בהשגות ובמ"מ סגמ עשין פ"ט טור ש"ע ח"מ ס"י שלה סעי' ג:

מוסף רש"י

תשפך הכל. כלומר משפך יחד ולא חלף דלמנא אדמוקף קלי קלי אפילו זו ציוס אחי למשפיה (פסחים ב.) אמר ר' ישמעאל ב"ר יוסי. כמה שנים אחר צית הלל וצית שמאי היה (שם). ובשרה תשפך הכל. שפין מלפני צדה והא לא אמרין שיצאה צית גלפ' ליהדיה אחי ציה לדי תקלה (שם). איכא דאמרו. לשהיה מועטת כי הא מן השדה צית לא חיישין, אלא צית תעשה זילוף פי' (שם). אמר ר' בני דורי, חזן הכרעה שלישיה מברעת. דעת שלישיה היא ו, שנית שמאי וצמנן הלל לא הסירו לגלות דעתם דהיו חיישין לתקלה ללא, דלא הו אמרו הכי צ"ש אומרים בין צית בין צדה משפך הכל וצ"ה אומרים בין צית בין צדה מיעשה זילוף וזאתה צא להכריע ולומר צית כצ"ה צדה כצ"ה, אלא ההיא הכרעה, אלא השתא דלא הסירו צית וצדה, טעמא אחרינא הוא ולא משום תקלה, ור' ישמעאל חייש לתקלה, והיינו תנאי (שם כא.) דהכרע לשון קב מאוהס הו' צנים חולקין וצא שלישי ומכריע בהשקל כחמד מהן או בכל הדבר או בתצו מה ונחשו סה (חולין קד.) בפ"ה בארובה, ונזיר גג.) שוה שאילה. ציטומא, אלו דמלתא שלמא (נבחים ז.) יפה שאלה ואשיק עליה (שם צב.).

רבינו הגנאל

במזמון והכריע הלכה כדברי המכריע. אבל אם הוא הבא להכריע קטן מהן, כגון ר' ישמעאל בר ר' יוסי משום אבוי ורבי. ירושלמי. הניח שלו להציל את של חברו ועלה של חברו מאליו אין נוקק לו כלום. אלא הניח שלו להציל את של חברו ועלה של מאליו מהו דימיר ליה נתיישת א"ל בשמעיניה מן הרה ששך נהר חמורו וחמורו חבירו ויהי צווח ואומר לא נתיישת, ר"ל אמר כל זמן שצווח לא נתיישא, ר' יוחנן אמ' חוקה מיואש הוא.